

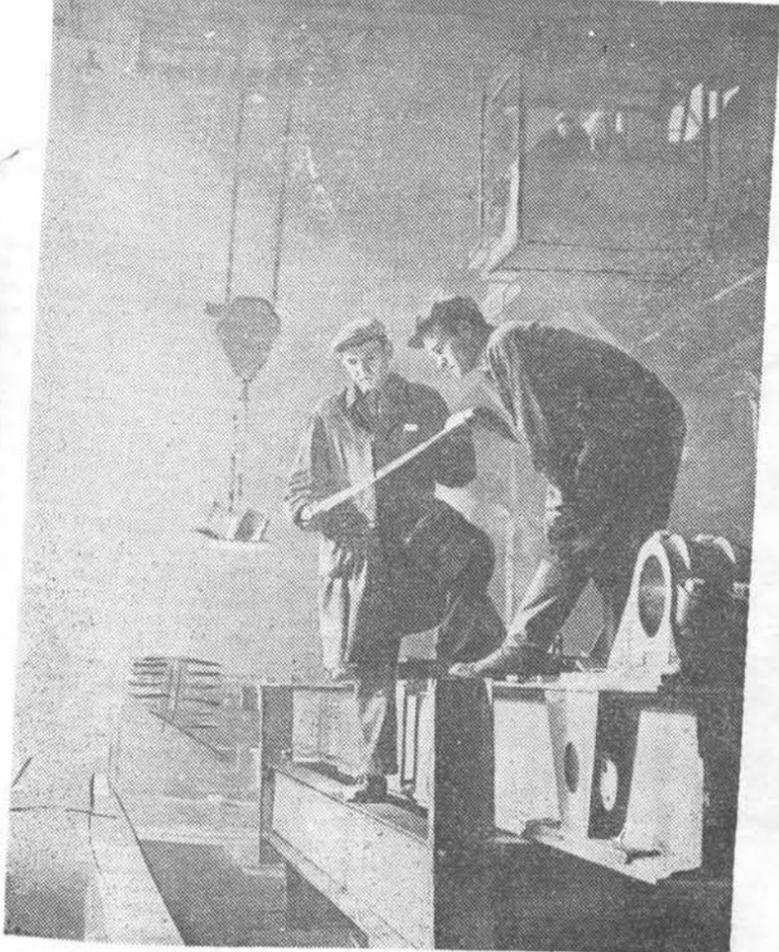
Голас РАДЗІМЫ

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЙЧЫНІКАМІ

№ 97 (681)

Снежань 1962 г.

Год выдання 8-ы

На здымку: на рамонтным участку прэсава-зварачнага цэха Беларускага аўтазавода. Фота Г. УСЛАВА. Фотакроніка БЕЛТА.

Вытокі нафтавай ракі

КУЙБЫШАЎ. (ТАСС). Пачалося запаўненне новага трубаправода Куляшоўка — Куйбышаў даўжынёй каля 100 кіламетраў. Ён працягнуўся з промыслаў на паўднёвым усходзе вобласці да галоўнага ўчастка транс'еўрапейскага нафтаправода «Дружба». Сюды ж з паўночнага ўсходу, з Татарыі, пракладзена другая падземная лінія даўжынёй каля 300 кіламетраў.

Гэтыя падводзячыя трубаправоды — вытокі вялікай падземнай нафтавай ракі, якая пацячэ ад берагоў Волгі ў брацкія сацыялістычныя краіны — у Чэхаславакію, Венгрыю, Польшчу, ГДР.

Частка гэтай магістралі на захадзе ўжо дзейнічае. А тут, на ўсходзе, будаўнікі напружана працуюць, рыхтуючы да прыёму нафты галаўны ўчастак магістралі ад Куйбышава да Сызрані.

ВЕЧАР ДРУЖБЫ

Дню Афрыкі прысвячаўся вечар, наладжаны і снежня інтэрнацыянальным клубам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Леніна і Беларускаму таварыствам дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі.

Вечар адкрыўся тэматычным мантажом-кампзіцыяй з удзелам студэнтаў універсітэта. У яго былі ўключаны вершы савецкіх і афрыканскіх паэтаў, дэвідкі аб асобных краінах, выказванні дзяржаўных дзяржаў аб чорным кантыненте, які набывае цяпер свабоду ад каланіяльнага рабства.

З цікавасцю былі заслуханы выступленні таварышаў, якія пабывалі ў Малі, Тунісе, Марока і Гвінеі. Сваімі ўражаннямі аб маладых дзяржавах афрыканскага кантыненту падзяліліся выкладчыкі Мінскага педагагічнага інстытута замежных моваў С. Ф. Палуэ-тава, К. Г. Скавцова і рэфэрэнт Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі Т. І. Кандрусава.

Адбыўся канцэрт і былі паказаны дакументальныя фільмы «Гана сёння» і «Вялікія нашчадкі Малі».

У вечары прынялі ўдзел таксама студэнты Кубы і азіяцкіх краін, якія навучаюцца ў вуні ў сталіцы Беларусі.

(БЕЛТА).

Скарбніца мінеральных солей

АЛМА-АТА. (ТАСС). У Казахстане каля возера Чэлкар геологі знайшлі надзвычай багатае месцанараджэнне мінеральных солей. Іх паклады прасочаны ўжо на плошчы 650 квадратных кіламетраў. Солі гэтыя комплексныя і могуць быць паспяхова выкарыстаны ў якасці сыравіны для вырабу калійных угнаенняў.

Цяпер Казахстан можна лічыць адным з вядучых раёнаў краіны па багаццю гэтага віду сыравіны для хімічнай прамысловасці.

Магутны ліцейны цэх

МАГНІТАГОРСК. (ТАСС). Адліты першыя зложніцы ва ўстапаючым тут у строй буйнейшым ліцейным цэху металургічнага камбіната. Кожная ўляччае 15,5 тоны сталі. У гэтым жа аддзяленні будуць вырабляцца зложніцы рознай ёмістасці аж да 25 тон.

Па магутнасці, узроўню механізацыі і аўтаматызацыі цэха яму няма роўных у краіне.

Калі будзе асвоена ўвесь цэх, то ў трох велізарных пралётах яго размесціцца 50 з лішнім розных кранаў.

Вытворчасць зложніц ставіцца на канвеер.

ТРУБНЫ ВОЛАТ

НОВАМАСКОУСК. (Днепрапятроўская вобласць). (ТАСС). Другая чарга велізарнага цэха пущана на Новамаскоўскім металургічным заводзе. У новым цэху вырабляюць элентазварныя трубы дыяметрам 1020 міліметраў. Усе працэсы, пачынаючы ад дастаўкі са складаў ліставага металу і да ператварэння яго ў гатовыя трубы, механізаваны і аўтаматызаваны.

Атрымана першая партыя сталёвых труб. Яна прызначана для нафтаправода «Дружба».

ПРЫГАЖЭ ПАСЁЛАК

На месцы былых хутароў ля вытокаў Бярэзіны вырастае пры Савецкай уладзе новы пасёлак Чырвонае Беразіно. Тут размяшчаецца цэнтральная сядзіба сельгасарцелі імя Заслонава. У пасёлку шырокія вуліцы, ёсць пачатковая школа, брыгадны клуб. Хутка будзе пракладзены вадаправод.

Добра жывуць у Чырвоным Беразіне! Вось сям'я калгаснага конюха Васіля Мікалаевіча Стадольніка. Яго жонка Юлія Іва-

наўна даглядае ў калгасе трусоў. А трое дзяцей — Валодзя, Іра і Лёня — вучацца ў школе. Сёлета сям'я Стадольніка выпрацавала 1037 працадзён і толькі ў лік аванса атрымала каля дзвюх тон збожжа і больш трохсот рублёў, а асабіста жы-вёла яе забяспечана кармамі.

Таксама добра працуюць і жывуць іншыя калгаснікі.

Ф. КЛЫКОУСКІ.
Докшыцкі раён.

Дэманстрацыя беларускіх фільмаў у Парыжы

ПАРЫЖ. (ТАСС). Дэлегацыя Беларускай ССР на XII генеральнай канферэнцыі ЮНЕСКО (Арганізацыя Аб'яднаных нацый па пытаннях асветы, навукі і культуры) арганізавала для членаў дэлегацыі краін, якія ўдзельнічаюць у рабоце канферэнцыі, супрацоўнікаў сакратарыяту ЮНЕСКО і прадстаўнікоў прэсы паказ беларускіх кароткаметражных дакументальных фільмаў: «Мой горад», «Ра-ніца жыцця», «Беларускія ўмель-цы» і «Белавежская пушча».

Беларускія кінафільмы былі цёпла і з вялікай цікавасцю сустрэты шматлікімі глядачамі.

Развітальны канцэрт

НЬЮ-ЁРК. Развітальным канцэртаў у «Медысон-сквер гардэн» балетная труппа дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра СССР закончыла свае гастролі ў Злучаных Штатах.

За няпоўныя тры месяцы савецкія артысты далі 82 спектаклі. Паводле слоў Майі Плісецкай, за гэтыя тры месяцы яна танцавала больш, чым у звычайных «хатніх» умовах за тры гады. Амерыканскім глядачам былі паказаны балеты «Лебядзінае возера», «Жызель», «Спартак», аднаактавы балет «Паганіні», харэаграфічная сюіта «Шапеніяна» і вялікая канцэртная праграма, якая ўключала сцэны з балетаў «Гаянэ», «Вальпургіева ноч», «Баядэрка», харэаграфічны скетч «Балетны клас» і шматлікія нумары дывертысманта.

Балет Вялікага тэатра выступаў у Нью-Йорку, Вашынгтоне, Чыкага, Лос-Анжэлесе, Бастоне і ў іншых гарадах Амерыкі. І ўсюды яго суправаджаў трыумфальны поспех, бурныя авацыі публікі, захапляючыя водгукі друку. «Вы зачаравалі ўсіх нас», — сказаў савецкім артыстам прэзідэнт ЗША Джон Кенэдзі пасля першага спектакля балету ў Вашынгтоне. І амаль тымі ж словамі простыя амерыканцы выказалі свае пачуцці ўдзячнасці і захаплення ў сотнях пісьмаў савецкім артыстам.

Незліпаемы цэлафан

Выраб незліпаемага цэлафану ўпершыню ў краіне наладзілі ў дні работы лістападаўскага Пленума ЦК КПСС хімікі Магілёўскага завода штучнага валакна.

Поспех дасягнут дзякуючы выкарыстанню спецыяльнага антыблакіруючага прэпарату «ІФОХ». Ён вынайзден заводскімі інжынерамі А. Я. Розенбергам і Н. М. Зернавой у творчай садружнасці з загадчыкам лабараторыі Інстытута фізіка-арганічнай хіміі Акадэміі навук БССР І. Ф. Асіпенкам.

На прадпрыемстве пабудавана і ўведзена ў дзеянне ўнікаль-

ная ўстаноўка па прыгатаванню з хімічных прадуктаў новага прэпарату.

ГІГАНТ

вялікай хіміі

УФА. (ТАСС). Па суседству з карпусамі Стэрлітамакскага завода сінтэтычнага каўчуку — гіганта вялікай хіміі Башкірыі — нарадзілася велізарная будаўнічая пляцоўка. Пачалося збудаванне другой чаргі гэтага прадпрыемства. Тут з нафтавых газаў будуць выпрацоўвацца новыя тыпы сінтэтычных каўчукаў.

Танцавальны калектыў Капыльскага дома культуры ў суправаджэнні ансамбля дудароў выконвае «Дзявочы карагод».

Фота В. Адарыча.

ДЗЕ ЧАЛАВЕК ЧАЛАВЕКУ БРАТ

Яшчэ зусім маладзенькім хлапчуком Васіля Каралькова з вёскі Казлы, што на Смаленшчыне, гітлераўцы вывезлі на чужыну.

Даўно скончылася вайна. Суайчыннікі Васіля выгналі са сваёй зямлі полчышчы ворага. Але цяжкі і цяжкі быў зваротны шлях Васіля на Радзіму. ...Германія, Аўстрыя, нарэшце, Англія. Горад Дзэрбі. Пагрузка і разгрузка вагонаў, кожны дзень праца па 10—12 гадзін.

І так год за годам: у вандраваннях, вечнай нястачы. Думка аб марна пракрытых гадах не раз прыходзіла ў галаву.

Праз 15 год Васіль Каралькоў вярнуўся на Радзіму.

Калектыў Віцебскага завода гадзіннікавых дэталей прыняў Васіля ў сваю рабочую сям'ю. За доўгія гады, праведзеныя ў Англіі, Васіль не атрымаў ніякай спецыяльнасці. Таму на заводзе яго залічылі вучнем, аказалі матэрыяльную дапамогу, прадаставілі добрую кватэру. Вучобу Васіль закончыў раней устаноўленага тэрміну. І яму прысвоілі другі разрад слесаря-рамонтніка. А ўжо праз некалькі месяцаў яго кваліфікацыя павысілася да 3-га разраду. Рос заробтак рабочага.

Калі ў Васіля Каралькова запыталі пра завод, на якім ён працуе, пра рабочы калектыў, ён адказаў:

— Праца на гэтым заводзе прыносіць мне пастаянную асалоду, а кожны член нашага калектыва заўсёды адносіцца да мяне, як да брата роднага. Такіх адносін я не сустракаў за рубжом.

Вялікія змены адбыліся і ў асабістым жыцці Каралькова.

Тут, у Віцебску, ён сустраўся з дзяўчынай Вольгай, якая стала яго жонкай. У іх расце сын Міша.

Ул. ГАНЧАРОВ.

На адной з вуліц вёскі Бачэйкава.

Фота Л. Клімава.

Л Е Л Ь Ч Ы Ц Ы

ГАРАДСКІ пасёлак Лельчыцы быў дашчэнт разбураны ў час Вялікай Айчыннай вайны. Пасля гаспадарання фашыстаў засталіся адны напалішчы. У Лельчыцах былі замучаны, расстраляны і павешаны сотні ні ў чым не вінаватых людзей.

Аднак савецкія людзі не схілі галовы перад ворагам. Яны аб'ядналіся ў партызанскія атрады, вялі бязлітасную барацьбу з акупантамі, не давалі ім спакою ні днём, ні ноччу.

Прайшло 17 год. Як разрасліся Лельчыцы! Той, хто не быў тут даўно, не пазнае зараз гарадскога пасёлка. Асабліва стала прыгожай Савецкая вуліца. Тут узведзены двухпавярховыя жылыя дамы, універмаг, дзве сярэднія школы, пошта, гасцініца, сталовая, харчовыя і прамтварныя магазіны, камбінат бытавога абслугоўвання насельніцтва.

Працуе вялікая раённая бальніца. Водныя ўрачы Мікалай Казлоў, Марыя Длюгава, Васіль Семановіч, Віктар Котаў і іншыя ў любы час гатовы прыйсці на дапамогу чалавеку.

Гарадскі пасёлак з кожным годам усё больш добраўпарадкаваецца, прыгажэе.

Але не толькі новабудовамі славіцца сёння Лельчыцы. У іх жывуць працавітыя людзі, якія робяць усё для таго, каб з кожным годам, з кожным днём жыццё становілася яшчэ больш прыгожым. Вось адзін з цэхаў харчкамбіната. Яго ўзначальвае маладая жанчына Ева Журовіч. Прышла яна сюды простаю рабочай, а зараз працуе майстрам. Калектыў гэтага

цэха змагаецца за ганаровае званне брыгады камуністычнай працы.

Узоры працы сярод рабочых лесаўчастка паказваюць Сяргей Верасовіч, Пятро Тушынін, Рыгор Флёрка, Мікалай Астравік, Іван Зуевіч. Выдатным майстрам сваёй справы з'яўляецца брыгадзір брыгады камуністычнай працы закройшчыца цэха па пашыву жаночага адзення Фаіна Журовіч, швачкі Кацярына Кудзін, Ганна Рыхтар і іншыя.

Непазнавальна змянілася і

аблічча вёсак. За пасляваенныя гады пабудавана 8537 жылых дамоў, 67 школ, 49 клубаў, 5 сельскіх бальніц. У кожным населеным пункце працуюць магазіны, у многіх вёсках адкрыты майстэрні бытавога абслугоўвання сельскага насельніцтва.

Так, вялікія змены адбыліся ў сённяшніх Лельчыцах і ва ўсіх вёсках раёна. Усё, што робіцца ў нашай краіне, робіцца для савецкага чалавека.

Уладзімір ФЛЕРКА.

Лельчыцы.

Мал. Д. Маслава

Жыць у нашай краіне — вялікая радасць

З таго часу, калі я разам з сям'ёй вярнуўся на Радзіму з далёкай Аргенціны, прайшло 7 гадоў. Як хутка, зусім непрыкметна праліцеў гэты час! А вось там, за мяжой, у смутку па Радзіме, дзень цягнуўся нібы год.

Нельга без хвалявання ўспамінаць той час, калі мы ступілі на радзімую зямлю.

У Лідзе нас забяспечылі добрымі кватэрамі. Сыну далі адну кватэру, мне — другую. Сын Іван пайшоў працаваць сталаром у прамкамбінат. Мне прапанавалі лягчэйшую работу. Працую ў млыне.

Пайшлі ў школу мае ўнучкі. Зоя вучыцца ўжо ў 7-м класе. Яна наведвае музычную школу, вучыцца іграць на піяніна.

Мае дзеці Іван і Каця пабывалі ў санаторыях на Рыжскім узмор'і, малодшая дачка Надзя ездзіла ў Адэсу.

Жыць у нашай краіне — вялікая радасць.

Г. ЦЭХАНОВІЧ.

ВЯЛІКАЯ група беларускіх турыстаў з рабочых служачых і інжынераў Мінскага гадзіннікавага завода наведвала Народную Рэспубліку Балгарыю.

Яшчэ да прыезду ў Сафію было вядома, што мы наведваем Сафійскі завод слабочнай апаратуры, калектыў якога вырашаў устанавіць непасрэдную дружалюбную сувязь з калектывам Мінскага гадзіннікавага завода.

Нас прынялі па-брацку, ветліва. Дырэктар завода Іван Радонаў расказаў аб прадпрыемстве, аб працы і жыцці заводскага калектыву і паказаў цэхі завода. Высветлілася, што некаторыя рабочыя і інжынеры пабывалі ў Савецкім Саюзе і ў нас у Беларусі. Яны з захапленнем гаварылі аб дасягненнях беларускага народа, аб развіцці прамысловасці і горадабудуўніцтва Беларусі, аб мінскіх аўтамабілях і трактарах, падшыпніках, электраабсталаванні.

У адным з цэхаў адбыўся мітынг. Ён выліўся ў маніфестацыйны братняй савец-

ка-балгарскай дружбы. Наша група ўручыла гэтаму цэху вымпел з даравальным надпісам ад Мінскага гадзіннікавага завода, альбом каляровых фатаграфій аб нашым горадзе і набор грампласцінак з запісам беларускай музыкі. Усё гэта было прынята з вялікай удзячнасцю.

Наша турыстычная група пабывала ў Працоўнай кааператывнай земляробчай гаспадарцы «7 партызан», што недалёка ад Варны. Мы сустраліся там з кіраўніком гаспадаркі і многімі членамі кааператыва. Старшыня кааператыва Іваноў падрабязна пазнаёміў нас з гаспадаркай, расказаў аб развіцці сельскагаспадарчай вытворчасці ў Балгарыі, аб яе дасягненнях і цяжкасцях. Мы аглядзелі ўраджайныя палі кукурузы, цудоўныя плантацыі вінаграднікаў, свінафермы, пабывалі ў школе, былі запрошаны ў дом аднаго з членаў кааператыва. Дзе б мы ні з'яўляліся, усюды нас сустракалі, як жа-

данных гасцей. Развітаваемся з намі, Іваноў сказаў:

— Нашы кааператары з вялікай ціканасцю чакалі прыезду мінскіх рабочых. Усе мы ведаем, які сакрушальны адпор быў дадзены гітлераўскім захопнікам з боку беларускага народа. Мы таксама ведаем аб тых разбурэннях, якім падверглася Савецкая Беларусь у час вайны. Таму мы захапляемся дасягненнямі вашай рэспублікі. У нашым кааператыве амаль палавіна трактараў — «Беларусь», якія выпускаюцца ў Мінску. Гэта выдатныя машыны. Мы таксама ведаем аб гомельскіх кукурузаўборачных камбайнах. Перадайце наша прывітанне мінскім рабочым.

Ужо даўно ўстанавіліся цесныя плённыя кантакты паміж Усенародным камітэтам балгара-савецкай дружбы і Беларускім таварыствам дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі.

Яны вядуць абмен творамі літаратуры, выстаўкамі, музычнымі выданнямі, садзейнічаюць устанавленню цесных кан-

тактаў паміж беларускімі і балгарскімі прадпрыемствамі, навучальнымі ўстановамі, калектыўнымі сельскімі гаспадаркамі. На беларускай мове выдаюцца творы балгарскай літаратуры, а ў Балгарыі перакладаюць беларускіх аўтараў. Узаемна арганізуюцца кінафестывалы, тыдні музыкі. У Балгарыі шырока адзначана 80-годдзе з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, а ў нас — юбілей Хрыста Боцева, Івана Вазова і іншых дзеячоў балгарскай культуры.

У Беларускім тэатры оперы і балеты выступалі выдатныя балгарскія спевакі Вяргіня Папова, Георгій Рудараў, Дзімітр Узунаў і іншыя. У сваю чаргу ў Балгарыі выступалі нашы артысты Леанід Бражнік і Тамара Ніжнікава, цымабалісты Бурковіч і Шмельнін, піяністка Ражнова.

А. ГРЭЦКІ.

Г. НАСЫР, пенсіонер, жыхар вёскі Бачэйкава.

Родная сцежка прывяла дадому

Дабраслаўка, дзе я нарадзіўся і вырас, знаходзіцца ў самай глыбі Палесся. Спрадвечныя багістыя балоты акружалі нашу невядомую, глухую вёсачку. Добрай зямлі было мала, а ў сям'і шасцёра. Як жыць? Вырасціў пашукаць свайго шчасця за акіянам.

Так, у 1930 годзе я трапіў у Аргенціну. Сустрэлі мяне там, мякка кажучы, не з распасцёртымі абдымкамі. Гады тры блукаў я па Буэнас-Айрэсе ў пошуках выпадковай работы. Нарэшце атрымаў пастаянную работу цесляра. Разам са мной працавала многа маіх землякоў. Часта пасля работы мы збіраліся на сяброўскія гутаркі, успаміналі Радзіму, іншы раз так хацелася трапіць туды, што здавалася, калі б былі крылы, паляцеў бы да блізкіх сэрцу мясцін праз горы і акіяны.

Пасля Вялікай Айчыннай вайны да мяне сталі прыходзіць усё больш радасныя пісьмы ад жонкі. Яна пісала аб тым, што цяпер родная вёска непазнавальна змянілася: адбудавалася, вырасла, папрыгажэла. Усё гэта дзякуючы Савецкай уладзе, мясцоваму калгасу, у які добраахотна запісаліся ўсе дабраслаўцы.

І вось, нарэшце, у 1956 годзе я вярнуўся на Радзіму. Іду роднымі сцежкамі, усміхаюся яснаму сонцу, чыстаму небу, багатым калгасным нівам, і не магу нарадавацца, надыхацца вольным, апяняючым паветрам. Не пазнаць былых мясцін. Сапраўды, як усё тут змянілася! Там, дзе раней былі вечныя балоты, цяпер багатыя ўраджай кукурузы, цукровых буракоў, бульбы, канпель, рознай гародніны. Калгаснікі пры дапамозе магутнай тэхнікі асушылі балоты і атрымалі тысячы гектараў выдатных урадлівых зямель. Кукуруза тут расце да 2—3 метраў

у вышыню, а клубні бульбы дасягаюць вагі больш кілаграма.

У Дабраслаўцы цяпер ёсць свая школа-васьмігодка, новы прасторны клуб, магазін, аддзяленне сувязі, медыцынскі пункт, дзе хворых лечачы бясплатна.

Радасна сустрэлі мяне аднавяскоўцы, шчыра прынялі ў сваю калгасную сям'ю. Праўленне мясцовага калгаса «Чырвоны араты» дапамагло пабудаваць новую хату, выдзеліла прысядзібны ўчастак. Жыву цяпер у поўным дастатку.

Я часта ўспамінаю сваіх сяброў

з далёкай Аргенціны: землякоў Уладзіміра Майсеевіча Старыка, Андрэя Кандратавіча Ярмаша, Паўла Кандратавіча Ярмаша, Паўла Піліпавіча Пратасюка, Антося Корзуна і іншых. Вельмі шкадую, што яны застаюцца пакуль што там, і не могуць удзельнічаць у жыцці роднай краіны. Яна з кожным годам усё больш прыгажэе.

Конан Дзмітрыевіч КУРЫЛЬЧЫК,
калгаснік сельгасарцелі
«Чырвоны араты»
Лагішынскага раёна
Брэсцкай вобласці.

Не так даўно Алена Аугусцінаўна Франчук вярнулася разам з сям'ёй з Аргенціны. Сям'я добра ўладнавалася ў Віцебску. Спытайце на Віцебскай шоўнаткавай фабрыцы імёны лепшых рабочых — і вам у ліку першых назавуць імя Алены Франчук.

Фота Н. Сівакова.

Незабыўныя словы

Паважаныя таварышы з рэдакцыі газеты «Голас Радзімы»!

Атрымала ваша пісьмо, газету «Голас Радзімы», а таксама маленькую бібліятэчку, якой была вельмі рада.

Я, а таксама мой муж і дачка дзякуем вам за клопаты і ўвагу, якія вы ўдзялілі нам.

Усе гэтыя кнігі маёй роднай краіны мне вельмі дарагія. Вось ужо больш за дваццаць год я не чытала ні кнігі, ні газет на беларускай мове, таму пачала яе забываць.

Я вам дзякую таксама за кнігу вышывак. Яны вельмі спадабаліся мне і спатрэбіцца мне і маёй дачцы. І які чудовыя жаночы каляндар!

Але асабліва я ўрадавалася паэма «Новая зямля», якую я чытала яшчэ да вайны. І колькі раз, будучы на чужыне, я ў думках паўтарала гэтыя незабыўныя словы: «Мой родны кут, як ты мне мілы!.. Забыць цябе не маю сілы!». З якой увагай і любоўю я буду перачытваць такую блізкую майму сэрцу паэму.

Пра іншыя кнігі я яшчэ нічога не магу сказаць. Калі прачытаю, то напішу свае ўражанні.

Вы пытаецеся, што я яшчэ хацела б прачытаць. Мяне вельмі цікавяць кнігі аб Айчыннай вайне, аб партызанскіх атрадах у Беларусі (асабліва ў маёй мясцовасці) і «Васіль Цёркін».

Калі я буду яшчэ наведаваць Радзіму, то абавязкова зайдзі да вас. У гэтым годзе мы мелі вельмі мала часу, каб вас на-

Пішучы

ЗЕМЛЯКІ...

ведаць. Толькі змаглі ўбачыць Мінск уначы ў чаканні нашага поезда на Брэст.

Вам, напэўна, вядома, што ў Бельгіі ёсць Саюз савецкіх грамадзян. Я таксама ўз'яўляюся членам яго. Наш Саюз расце з кожным годам. Мы наладжваем вечары, маем групу мастацкай самадзейнасці, школу рускай мовы для дзяцей, а таксама часопіс «Советский патриот».

З вялікай удзячнасцю і павагай да вас

М. В. ГОРАХ.

Бельгія.

Паважаныя супрацоўнікі рэдакцыі!

Дазвольце вам падзякаваць за прысылку мне паштовак з нябеснымі братамі. Вялікае вам дзякуй. Я, як і наогул усе людзі, маю пачуццё гордасці, і вось цяпер, паказваючы нашых герояў людзям, якія акружаюць мяне, асабліва магу ганарыцца, што я таксама рускі. Жадаю ім доўгіх год жыцця і работы на карысць нашай дарагой Радзімы.

З павагай да вас

Сямён Антонавіч ПАРТНОУ.

Бельгія.

Весткі аб старажытным пасёлку

Сектар археалогіі Інстытута гісторыі АН БССР падвёў вынікі летніх экспедыцыйных работ. Атрад, які пабываў у Полацку, даследаваў найбольш раннія культурныя пласты. Археологам удалося ўстанавіць час першапачатковага засялення верхняга замка і ўтварэння на ім дзядзінца — крамя старажытнага По-

лацка. Яно адбылося на рубяжы X—XI стагоддзяў, што пацвярджаецца знаходкай значнай колькасці плітчатой цэглы.

Група археологаў правяла даследаванні ранне-славянскіх помнікаў і помнікаў жалезнага веку ў цэнтры і на паўначы БССР. Рад новых знаходак выяўлен у Рагачоўскім раёне і на

правабярэжжы Бярэзіны на паўнач ад Бабруйска.

Добрыя вынікі далі раскопкі на так званай Замкавай гары ў Барысаўскім раёне. У ёй аказаліся два розныя культурныя комплексы. На вяршыні гары знойдзена гарадзішча, а на пакачых яе схілах — вялікае паселішча раннеславянскага паходжання.

Археологі рэспублікі раскопвалі таксама адзіную ў БССР тарфянікавую стаянку «Крывіна», нявывучаныя яшчэ месцы па левым беразе Прыпяці, пабывалі ў басейнах Нёмана, Бярэзіны, на Тураўшчыне. У ваколіцах Чырвонага Сяла Ваўкавыскага раёна абследавана пяць старажытных шахт па здабычы крэмна.

АПОШНІЯ ХУТАРЫ

Дзмітрыя Сямёнавіча Раманчука мы сустрэлі каля яго дома. Разгаварыліся. Ён адразу перайшоў на хутарскую тэму.

— Было гэта даўно — яшчэ ў 1937 годзе. Паны тады ўзмоцнена праводзілі так званую «камасцыю», гэта значыць раздзяленне вёсак на хутары. Ім гэта было выгадна. Яны забівалі адразу двух зайцаў: раз адноўвалі сялян, а кулакоў надзялялі лепшай зямлёй. Сядзела бедната на хутарах і ведала толькі адно: ары зямлю ды плаці падаткі. Адзінота, адарванасць ад знешняга свету накладвалі свой адбітак на хутаран.

Пры Савецкай уладзе людзі адразу пачалі думаць аб тым, як бы пакончыць з хутарскім сумам. Але спачатку было цяжкавата. Калгас толькі становіўся на ногі, а без калгаса як сселіся! Цяпер мы ўзяліся за гэту справу па-сапраўднаму. Мая сям'я перасялілася ў вёску тры гады назад, а цяпер колькасць хутароў зменшылася на 247. У вёсках узнікла шэсць новых вуліц.

Дамы прыгожыя, дабротныя. Многія з іх будуецца калгасам і прадаюцца членам арцелі ў расгэрміноўку. Толькі за апошнія гады былым хутаранам калгас перадаў 22 дамы. На новых вуліцах пракладваецца вадаправод.

Я. МІСКО,
В. ЧЫМІРКА.

Калгас «17-е верасня»
Нясвіжскага раёна

МІРАЛЮБІВЫ І МОЦНЫ НАРОД

— Мы шчаслівыя, што падарожнічаем па СССР. Нам тут усё падабаецца, — гаварылі гэтыя шэсць пажылых людзей, якія прыехалі з-за мяжы.

Хто яны? Мяркуючы па пашпартах, турысты з ЗША, якія даўным-даўно прынялі амерыканскае падданства. І разам з тым наша беларуская зямля надзвычай дарага і блізка ім. Яны нарадзіліся на ёй, правялі сваё дзяцінства. І калі Лідзія Козак-Хартвел горш за сваіх спадарожнікаў гаворыць па-руску, то тут няма нічога дзіўнага. Ёй жа не было і сямі, калі яе бацькі напярэдадні першай сусветнай вайны пакінулі Брэст і выехалі за акіян.

Паўстагоддзя назад, у 1912 годзе, падаўся з вёскі Астрэмава Мірон Шыш. Тады ж развітаўся з пасёлкам Іванава Сцяпан Тушца, у якога ад голаду загинулі маці, бацька і два браты.

Урадзэнцы вёскі Курпічы, што пад Жабінкай, Якаў Адзінец і яго жонка Анна таксама ў пошуках работы ў свой час пакінулі Радзіму.

Нястачы і голад гвалі ў далёкую Амерыку тысячы людзей з Брэстчыны. І толькі нямногім удалося знайсці пастаянную работу. Гэтых шпандарных можна аднесці да тых, каму фартуна ўсміхалася часцей, чым іншым.

— Нашы сэрцы сагрэты незвычайнай гасціннасцю савецкіх людзей, — гаворыць Мірон Шыш.

— Гэта цуда, што ў вас бясплатнае навучанне, — перапынае яго адвакат Лідзія Козак-Хартвел. — А колькі здароўя я страціла, пакуль змагла атрымаць прафесію! Я працавала вельмі цяжка, каб назапасіць грошай на вучобу, а ў вас студэнтам выдаюць стыпендыю.

Козак-Хартвел усміхаецца.

— У Мінску ў мяне забалеў зуб. Прышла ў паліклініку, мне паставілі пломбу. Я падзякавала. Дастаю з сумачкі грошы, каб заплаціць, а ўрачы смяюцца... Цяпер і мне смешна, а тады было неяк няёмка.

— А плата за кватэру? — заўважыў Мірон Шыш. — Цяпер мне 67 год, але жыллём гаспадар завода так і не забяспечыў, хоць я і працаваў там да пенсіі. За маленькі пакойчык я плачу 8 долараў у тыдзень. Каб была ў мяне сям'я, цана, натуральна, была б вышэйшай.

— Такой чысціні на вуліцах, як у Ленінградзе, Мінску, Брэсце, мы не сустракалі, — заяўляе Якаў Адзінец. — Але галоўнае ваша багацце — людзі. Я заўсёды гавару сваім знаёмым у Дэтройце: няма больш міралюбівага і больш моцнага народа, як савецкі народ. Хто больш за яго перажыў у мінулую вайну? А паглядзіш вакол — нанова пабудаваны цэлыя кварталы дамоў, вуліцы, фабрыкі і заводы.

А. ЧАРНОУ.

ПА ПРАФСАЮЗНЫХ ПУЦЁУКАХ

Каля трох тысяч рабочых і служачых саўгасаў Гомельскай вобласці пабывалі сёлета па прафсаюзных пуцёўках у здраўніцах краіны. Больш як 30 пуцёвак выдадзена перадавікам сельскагаспадарчай вытворчасці саўгаса «Камунар» Буда-Кашалёўскага раёна. Механізаатар Рыгор Грыбцаў правёў водпуск у адным з санаторыяў Грузіі, зафэр Мікалай Платонаў напярэйлаў сваё здароўе ў Жалезнаводскай санаторыі, а дзяржа Ірына Мініна — у доме адпачынку «Чонкі».

Ф. ЗАЙЦАУ.

Гомельскі сельскагаспадарчы тэхнікум рыхтуе для калгасаў і саўгасаў рэспублікі бухгалтараў і планавікоў. На гэтым здымку вы бачыце выкладчыцу Марыю Васільеўну Ермакову сярод студэнтаў у лабараторыі тэхнікі вылічэнняў.

Фота В. Старчанкова.

У апошнія гады значна актыўна праца па праблемах развіцця беларускага савецкага мастацтва. Разам з навуковымі работнікамі Беларусі гэтай працай займаюцца і мастацтвазнаўцы Масквы і Ленінграда, Украіны і Латвіі, многія вучоныя, якія любяць прыгожае беларускае мастацтва.

Значнай падзеяй у гісторыі мастацтвазнаўства з'яўляецца нядаўна выдадзеная ў Маскве кніга М. А. Арловай «Мастацтва Савецкай Беларусі».

Аўтар гэтай вялікай манаграфіі паставіла перад сабой задачу паказаць лінію росту беларускага выяўленчага мастацтва.

Па глыбіні і аб'ёму — гэта першая і самая значная спроба грунтоўна вывучыць вельмі багаты і складаны гістарычны шлях развіцця беларускага выяўленчага мастацтва.

Паслядоўна прытрымліваючыся прынцыпу гістарычнай праўды і крытычна асэнсаванні шматлікіх архіўных матэрыялаў і фонды, аўтар кнігі чотка і дакладна разглядае многія праблемы развіцця дарэвалюцыйнага мастацтва, хоць асноўны змест кнігі прысвечаны развіццю савецкага мастацтва.

У нарысах даецца ўдалая спроба паказаць узаемаўплыў, узаемапранікненне і пераймальнасць творчых стыляў і напрамкаў у мастацтве братніх народаў — рускага, украінскага і беларускага.

Грунтоўчыся на шматлікіх фактах, аўтар раскрывае асноўныя перыяды фарміравання і развіцця дарэвалюцыйнага выяўленчага мастацтва, творчы шлях беларускіх мастакоў дэмакратычнага напрамку — гэта шлях барацьбы з фармалістычнымі напрамкамі мастацтва. Даследчыца даказала, што няма народаў без свайго мастацтва.

Дасягненні ў развіцці беларускага мастацтва аналізуюцца на фоне грамадскай і палітычнай барацьбы беларускага народа за свае сацыяльныя і нацыянальныя правы. У кнізе даецца сціпая характарыстыка дарэвалюцыйнай творчай дзейнасці Н. Сілівановіча, І. Дамеля, А. Папова, Я. Кругера, І. Гараўскага, Л. Амнеровіча, В. Бялінскага-Бірулі.

Поспехі рэалістычнага беларускага мастацтва ў значнай ступені звязаны з перадавымі з'явамі вялікай рускай мастацкай школы. Гэта падмацоўваецца пераканаўчымі фактамі. Некаторы час у Беларусі жыў і працаваў рускі мастак Н. Неўраў, у Беларускай пушчы працаваў І. Шышкін, Н. Атрыганьеў, А. Мясчарскі, М. Энгель.

Вялікі ўплыў на развіццё беларускага мастацтва зрабіў І. Я. Рэпін. Некаторы час мастак жыў і працаваў непдалёку ад Віцебска, на беразе цудоўнай Давыны. Характэрныя дзейнасць Рэпіна, даследчыца зусім правамерна сцвярджае: «Цудоўнай якасцю Рэпіна была здольнасць пры кожным сутыкненні з жыццём прыгнечаных народаў запальвацца страснай цікавасцю да лёсу гэтых народаў, да іх гісторыі, да асаблівасцей нацыянальнага характару, умённе разумець і паважаць гэтыя асаблівасці».

Шырокі размах развіцця рэалістычнага мастацтва пасля Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі сведчыць аб яго народным характары. Зусім або амаль зусім невядомыя да рэвалюцыі жанры — скульптурны манумент і партрэт, гістарычная кампазіцыя ў рэльефе, на палатне, у

вялікіх станкавых графічных лістах — пасля рэвалюцыі развіваюцца ў савецкі перыяд. Першыя крокі манументальнай і дэкаратыўнай скульптуры і графікі сведчаць аб шырокіх мажлівасцях развіцця мастацтва ў савецкі час.

Найбольш падрабязна аўтар даследуе жывапіс, графіку і скульптуру. Творчасць мастакоў Волкава, Зайцава, Ахрэмыча, скульптараў Азгура, Бембеля, Глебава, Арлова ўжо ў даваенны час вызначалася глыбокім паказам падзей Вялікага Кастрычніка, гераічнага мінулага беларускага народа.

За гады Айчынай вайны былі створаны вялікія карціны, замалёўкі і скульптурныя партрэты. Пейзажысты далі шмат цікавых палотнаў, самых разнастайных па тэматыцы. Гэта работы І. Давідовіча, В. Сухаверхава, Д. Красільнікава, Ф. Мадорава.

Беларускія скульптары З. Азгур, А. Бембель, А. Грубе стварылі помнікі, якія адлюстроўваюць вобразы беларускіх партызан, іх баявыя дзеянні і ўчынкi. Партрэтамі генерала арміі К. Ракасоўскага, партызан Ц. Бумажкова, Ф. Шмырова, М. Сільніцкага, В. Казлова, Ф. Смалячкова, генерал-маёра А. Радзімцава, В. Талаліхіна З. Азгур унёс значны ўклад у гісторыю беларускага мастацтва. Гэты раздзел чытаецца з вялікай цікавасцю.

Асабліва інтэнсіўна развіваюцца ўсе жанры беларускага мастацтва ў пасляваенныя гады.

Аўтар даследавання адзначае,

Юныя мінчане.

Фота Ул. Дагаева.

Беларускае мастацтва

што калектывы беларускіх архітэктараў разам з дзеячамі мастацтва Масквы і Ленінграда працуюць над генеральным планам будаўніцтва Мінска.

Беларускія мастакі вельмі часта звяртаюцца да гістарычнай тэматыкі, паказу гераічнага подзвігу савецкага народа ў гады Вялікай Айчынай вайны. «За родную Беларусь» Я. Ціхановіча, «Мінск 3-га ліпеня 1944 года» і «Салдат з дзяўчынкай» В. Волкава, «К. Заслонаў» Я. Зайцава праўдзіва і выразна раскрываюць душэўны свет і гераічныя подзвігі беларускага народа.

На матэрыяле жывапісу і графікі паказана адлюстраванне ў беларускім мастацтве тэмы працы — самай вялікай тэмы сучаснасці. У кнізе падкрэслена, што дзеячы беларускага жывапісу, графікі і скульптуры цесна звязаны з жыццём.

Аўтар вельмі патрэбнай для навуковай грамадскасці і для ўсіх колаў чытачоў кнігі цікава, усхвалявана і навукова аргументавана расказала аб развіцці беларускага выяўленчага мастацтва. Прыемнае ўражанне выклікае выданне кнігі на высокім паліграфічным узроўні, са шматлікімі ілюстрацыямі. Знаёмячыся з гэтай кнігай, кожны чытач убачыць, адчужа праўдзівае савецкага мастацтва, ідэйны рост і вялікае майстэрства дзеячоў беларускага мастацтва, шырока вядомага не толькі на нашай Радзіме, а і далёка за яе межамі.

М. МАЛОЧКА.

Школьнікі вывучаюць радыётэхніку

Два гады назад пры Калінавіцкім доме піянераў быў створаны радыётэхнічны гурток. З вялікай ахвотай і захапленнем пачалі вывучаць радыётэхніку работы.

У хуткім часе ў піянераў узнікла цікавая думка: арганізаваць самадзейны радыёклуб. Ён аб'яднаў тры секцыі — канст-

руктарскую, радыстаў-аператараў і секцыю па распаўсюджванні радыёведаў.

Многія піянеры пасляхова працавалі ў гуртку, заваявалі права пасылаць у эфір свае пазыўныя. Неўзабаве каманда юных радыстаў удзельнічала ў абласных спаборніцтвах радыстаў-кароткахвалеві-

коў, а потым прыняла ўдзел і ў рэспубліканскіх спаборніцтвах. Яна выканала нарматывы першага і другога спартыўных разрадаў. Гэта ажрыліла рабят. Яны ўстанавілі двухбаковую сувязь з радыстамі ўсіх 15-ці рэспублік нашай Радзімы, а таксама ўстанавілі сувязь з краінамі сацыялістычнага лагера: Чэхаславакія, Балгарыя, Польшчы, Венгрыя. На пазыўныя станцыі сталі прыходзіць картачкі-квітанцы ад радыёаматараў Аўстраліі, Швецыі, Фінляндыі.

Калінавіцкія юныя радысты ўдзельнічалі ва ўсесаюзных і нават міжнародных спаборніцтвах. У мінулым годзе яны заваявалі прыз часопіса «Радыё».

Ул. СМОЛЯР.

Першы снег у Мінску.

ПРАЧЫТАЙЦЕ ДЗЕЦЯМ

Як Сцёпка ўцёк ад марозу

МАЦІ вярталася з магазіна дахаты. Узышла на двор — бачыць: імчыцца яе Сцёпка, аж снег з-пад ног курыць. Падышла яна бліжэй і

пытае:

- Сцёпка, чаго ты так моцна бяжыш?
- Ад марозу ўцякаю.
- Ну і што, уцёк?
- Уцёк.
- Адкуль ты ведаеш?
- Раней было холадна, а цяпер аж гарача стала, — адказаў Сцёпка.

МАЦІ падала Жэню Здагадлівы ўнук рысавую кашу з разынкамі, а сама выйшла на кухню. Хлопчык узяў лыжку і пачаў старанна выбіраць разынкі.

- Бабуля думала, што ўнук есць кашу, і кажа: — Еш, унучак, еш, мама цябе за гэта пахваліць.
- Жэня паглядзеў на бабулю і хітра спытаў: — А ты хочаш, каб мама і цябе пахваліла?
- Ну, вядома, — усміхнулася бабуля.
- Дык з'еш за мяне кашу, — папрасіў Жэня, падносячы бабулі міску.

Чыя праўда?

НА вуліцы стаялі два хлопчыкі і аб нечым спрачаліся.

Раптам большы пачаў штурхаць меншага. Да іх падышла незнаёмая жанчына.

- За што ты яго б'еш? — спытала яна ў большага.
- Хай не выдумляе на мяне абы-чаго, — адказаў той.
- А што ён такое дрэннае выдумаў на цябе?
- Ён гаворыць, што я крыўджу малых. А хіба гэта праўда?

ДУЧЫ са школы, Міша аддаў меншаму браціку несці свой партфель. Каля варот іх сустрэла маці і пытае:

- Міша, чаму гэта Юзік нясе твой партфель, а ты ідзеш так?
- Таму што я большы, а ён меншы, і я прывучаю яго змалку дапамагаць старэйшаму, — адказаў Міша.
- Ну і дзядок — дванаццаты гадок, — усміхнулася маці.

Хто каго павінен слухацца?

ВАЛЕРЫК гуляў на двары. Раптам яго паклікала маці і кажа:

— Сыноч, я схаджу да цёткі Ганны, а ты пачудзь з Лідай у хаце.

Толькі, глядзі, слухайся яе.

- А чаму я павінен яе слухацца? — спытаў Валерык.
- Таму што яна большая, — адказала маці. — Меншыя заўсёды слухаюцца большых.

Калі маці выйшла, Валерык стаў на табурэтку, паклікаў сястру і пытае:

- Ліда, хто з нас большы?
- Вядома, ты.
- Валерык саскочыў з табурэткі і весела крыкнуў: — Калі я большы, то ты павіна слухацца мяне: пільную хату, а я пабягу дагуляю.

КАЛІ сціх дождж і зноў заззяла сонейка, Вова пачаў прасіцца, каб маці пусціла яго на двор.

— Ідзі, толькі не лезь у ваду і не намачыся, а то прастудзішся, — сказала яна.

- Ля ганка Вова ўбачыў вялікую лужыну. Ён знайшоў палку і стаў завіхацца ля вады. Неўзабаве з хаты выйшла маці.
- Вова, што ты робіш? — спытала яна.
- Ваду спускаю.
- Навошта?
- Каб ты не намачыла ногі і не прастудзілася, — адказаў хлопчык.

Малы, ды клапатлівы

Пятро РУНЕЦ

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30; на кароткай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін. Па нядзелях — на хвалях 30,83

метра і 227 метраў з 8 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін.

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па серадах — ад 22 гадзін 30 минут па сярэднеўрапейскаму часу на хвалі 50,51 метра (ці 5940 кілагерцаў) і на хвалі 31,48 метра (ці 9530 кілагерцаў); па нядзелях — ад 8 гадзін раніцы па сярэднеўрапейскаму зямому часу на хвалях 30,83 і 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскому часу з 19.30 да 20.30 на хвалях:

31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 минут па нью-йоркскому часу на кароткіх хвалях: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў); 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў); 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку. Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.